

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre . . . . 6 K.
 Negyedévre . . . 3 K.
 Hirdetési díj: Egyhasábos
 petitsor egyszeri hirdetése
 50 f. Közlemények sora 80 f.

POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

**Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.**

Szerkesztőség és
 kiadóhivatal:
 Eperjes, Fő-u.
 59. szám.
 Telefon-szám: 16.

A gyermekek és a háború.

Írta: Remenyik Lajos.

A gyermek lelke hasonló a fonográf lemezéhez. Az események hol mélyebb, hol sekélyebb nyomokat rögzítenek meg lelkén, aszerint, amint azok őt közelebről vagy távolabbról érintik.

A világháború végső, küzdelmes napjaiban megszólaltatom gyermekeink lelki-lemezét, hadd lássa a nagyközönség, milyen hatást gyakorolt a világháború azoknak erkölcsi, jellembeli alakulására.

A háború kitörése előtt gyermekeink túlnyomó százalékánál szelidség, türelem, elnézés, szorgalom volt tapasztalható, szóval bizonyos fokú intelligencia volt segítő-társa iskolai nehéz munkáknak; ma e tanulói erényeknek nyoma sincs. Eltűntek, mint napsütéses reggelen a köd; szétfolytattak reményeink, melyek alapján felépíthettük a nemzeti és társadalmi műveltségnek, tudásnak erős várát.

Nem egy pedagógusunk, de százan és százan állítják, hogy a háború, illetve a velejáró borzalmas események határozottan, károsan hatnak az emberi nemes érzelmek fejlődésére, sőt a fejlődés alatt álló erényeket is kiölik lelkéből.

Harmincéves gyakorlatomban annyi kihágás, szemérmertlenség, hazudozás, a tényeknek letagadása, figyelmetlenség és hanyagság nem fordult elő, mint az utolsó négy év alatt.

Összegyűjtöttem néhányat, hadd lássa a közönség, hogy állításaim nem légbőlkapottak s jalkiáltásomat nem a képzelődés, de a való tények adják.

Tantermem előszobájából eltűnt egyik jobbmódú tanítványomnak a felöltője. Nyomozás, kutatás mindenfelé, a felöltő eltűnt, nyoma sincs. Pár napi várakozás után a keresett felöltő régi helyén függ. A jogos tulajdonos felismeri s jelenti, hogy a felöltője megkerült. Nagy lett az öröm s már tulajdonosa fel is veszi, minek láttára odarohan egyik osztálytársa s húzza le róla a felöltőt, azt állítva, hogy az az övé, szülei tegnap vették, megnevezte a kereskedőt is, akitől vették. Újabb nyomozás, amelynek eredménye az lett, hogy a kereskedő sem a kabátot, sem állítólagos gazdáját nem ismeri. Végre kiderült, hogy a felöltőt tényleg eltulajdonította s azt szülei is igazolták. A lopást azonban tagadja ma is.

Könyv-, írószereltulajdonítás napirenden. Az eltulajdonított, de felismert eszközök új tulajdonosai arcpírulás nélkül bevallották tetteiket, de javulásnak nyoma sincs.

A tulajdon elleni kihágásokkal párhuzamot tartanak a könnyebb, sőt súlyosabb beszámítás alá eső testisértések. Ime: két erősebb tanuló leteper egy gyengébbet s azt kezénél-lábánál fogva lóbálva feldobják az udvaron ölberakott tűzfára. A letepert és feldobott fiú mellén megsérül s egy napra távol marad az iskolából,

míg fájdalma enyhül. A tanúk elvitázhatatlanul bebizonyítják a tettet, ők azonban letagadják a tény, sőt tagadják azt is, hogy a sérültet látták volna abban az időben.

Utlegelés, öklözés, tüvel csipkedés, pofozkodás csak kisebb események, melyeknek meggátlására semmiféle pedagógiai erély nem bizonyult jónak. A vadság, züllöttség halad a maga veszett útján, a nevelő-oktató intézkedések kárbavesznek, a tanár, tanító munkája hiábavaló!

E napokban majdnem végzetes eseménynek lettem tanúja s ha a véletlen oda nem vezet, ma már egy leendő katonával szegényebb volna a haza.

Két tanuló valami csekélység felett összekapott. Az egyik, az erősebb annyira felingerült, hogy a másikat lábánál fogva a lépcső korlátjához vonszolta s már a korlátra emelte, hogy onnan több méter magasból a földszintre dobja. Ebben a pillanatban értem oda s a fejével lecsüngő tanulót sikerült a lezuhanástól megmentenem.

A megengedett büntetések nemei és fokai elégtelenek, az erkölcsi nevelőmódok alkalmazása sikertelen marad. A lavina zuhan s ki tudja, hol fog megállni s mit tör, zúz majd össze?

Az erkölcsi és jellembeli súlyos esetek mellett a közegészség is veszélyben forog. Nem is említem a szappan és más fertőtlenítő anyagok hiányából származott eltetvesedés és más számtalan bajok keletkezését, de komolyan fenyegetik az iskolai

TÁRCA.

Ecce homo!

*Világfenntartó, ki szereted őket;
 A kishitűeket s a nagy kétkedőket;
 Nagy Örkdő, nyujtsd ki kezéd,
 Emeld magadhoz, aki vétkezett.
 Mert megbánást csak a bűnös hozhat;
 Sok-sok bünt csak sok-sok áldás moshat.
 Fogadd magadhoz azokat, kik öltek;
 És ne vedd el, akik mindent összetörtek.
 Mert az erénynek is te vagy napja,
 És a bűnnek is te vagy a papja.
 Erőnek nézd a sok gyengeséget;
 S erénynek vedd, ami bennök vétek.*

*Mert lássad, mostan mindenütt temetnek;
 És te atyja vagy a hitnek, szeretetnek.
 Hallgassad meg a kiáltozókat;
 Nézd a gyásszal, vérrel áldozókat.
 Mert a sebnak mostan lelke támad,
 Halkan mozdul, megindul utánad.*

Marencsin Zoltán.

A Széchenyi-kör szórakoztató, kedves estélye.

Április 1-jén, húsvét hétfőjén kellemes órákat töltött városunk közönsége a Vigadó nagyszobájában. A Széchenyi-kör ugyanis jókora célú művészestélyt rendezett részben az eperjesi hadiárva, részben a saját pénztára javára.

Este 6 órakor a városi Vigadó nagyterme valóban zsúfolásig megtelt néző- és hallgatóközönséggel. Vonzotta őket a változatos műsor is, a kiváló szereplők is, a nemes, jóteknő cél is. A kíváncsiság, az érdeklődés már napokkal előbb oly nagy volt, amilyenre alig volt még eddig példa. S előre megállapíthatjuk, hogy a közönség igényét, érdeklődését minden tekintetben kielégítette a nívós estély.

Csoőr Lajos hangulatos, szép prologja nyitotta meg az estélyt. E tehetséges, poétalelkű író igen szépen allegorizálta benne a Széchenyi-kör működésének főbb irányait, feladatait: ápolta és ápolja a multak kegyeletes hagyományát, a nagyok emlékét, fejlesztette és fejleszti az ízlést, a művészetek szeretetét, terjesztette és terjeszti a magyar nemzeti érzést, az önértetet, a hitet, reménységet nemzetünk nagy jövődjéje iránt. Mindezt egy bájos családi idyll intim körében mondta el allegorizálva, három képben. Középpontja az egész kis mesének egy aranyos kisleány volt: *Vöröss Jucika*, aki az első képben a nagyanyóval (a Mult), a másodikban az anyjával (a Jelen) és a harmadikban egy barátnőjével (a Jövő) cseveg kedvesen, gyermekiesen. *Vöröss Jucika* szereplése, lehet mondani, ámulatba ejtette a közönséget: beszédében, alakjában, mozdulataiban annyi a báj, előadásában akkora az intelligencia, az öntudatosság, hogy szinte szerettük volna virággal telehinteni az egész

pódiumot, ahova a kis lába lépett, őt magát pedig teleszórt bonbonokkal, cukorral, édességgel s azután — megenni őt, ezt az isten-áldotta tehetségű kis tündérkét. A Multat *Bezilla* Lenke érdekes, álmatag szemével ábrázolta. Amint ott láttuk őt üde szép arcával, hófehér hajával, amint hallgattuk mély érzéstől reszkető hangján az édes-bús merengést a szépséges szép emlékeken, a lelkünk csakugyan visszazárlt a multba s eltűnődöttünk az elmúlt szép időkön, tovaszállt ábrándokon, vágyakon, reményeken, amelyek sírba szálltak s nem térnek többé vissza soha, s mi is úgy éreztük, hogy lelkünknek, énünknek mégis csak legdrágább kincse: a multak emléke. Hogy a lelkünket ilyen csodálatos hangulatba ringatta a prolog első képe, abban a poétikus szöveg mellett nagy része volt *Bezilla* Lenke megértő, átérző művészi előadásának.

A második képet egy igazi anyának kedves évődése, enyelgése a kislányával — nyitotta meg. Ott éreztük magunkat egy kedves, intim családi körben, a szívünket melegség járta át. Az anyát dr. *Kelemen* Béláné ábrázolta. Ezt a kiváló tehetségű, biztos fellépésű, művészi játéku úri-asszonyt többször megcsodáltuk, de olyan közel még egyszer sem férközött a szívünkhöz, mint most. Mennyi gyöngédség, mennyi szeretet nyilatkozott meg a játékában, amikor kislányával enyelgett; a szépnek, a művészinek milyen

ság
 után
 e.

határozat-
 sa 1 évre.
 gatóság-
 ább 15 nap

Nyeréségek

24,832 56
 6,373 34
 4,192 20

 5,568 28
 1,679 87
 1,133 34

43,779 59

s. k.

mindenben

RDŐ

szén-
 rrasai.
 ymód.

rdő.

sebajok,
 íz, ideg-
 l.

stóber.

odva van.

YULA.

olytatnak:
 CHOPF J.,
 rak.

gál-
 jének

rüh.

ch-féle

R.

deti pe-
 batégely
 ly 9 K.
 n vagy
 esch E.

veljünk!

élet működését az undort keltő város kiütések, sebeseések és a rüh.

Ez utóbbi meggátlására kötelező heti vizsgálatnak kellene alávetni az iskolák növendékeit.

Ez említett esetek orvoslására mindenkor kértem a szülők segítségét, a válasz mindenütt egybehangzó volt: nem bírok vele; nem fogad szót; az apja a harctéren van; nincs szappanom, nem tudok tisztát adni rá stb.

Íme kedves olvasó, csokorba kötöttem a háborúsülte virágokat, ki-ki válogasson belőle, de ne dobja el, ha illata kellemetlen, mert ennek a csokornak a kertészei jóformán mi vagyunk, az itthonmaradottak, akik elmulasztottuk megtenni azokat az intézkedéseket, amelyekkel útját állottuk volna gyermekeink romlottságának. Talán még nincs elmulasztva, még jóvátehetjük hibánkat, ha a háború tartamára felállítjuk a „Gondozó-otthonok“-at, ahová a harctéren levő apák gyermekeit betereljük.

A társadalom, amely már milliókat áldozott a háború céljaira, azt a néhány ezret könnyen összeadhatja, amikor gyermekeink megmentéséről van szó.

A Gondozó-otthonok ténykedése csak a nappali időre szorulna, míg az éjszakát anyja vagy rokonai körében töltené a gyermek. Ezen beosztás nem szakítaná el a gyermeket szülei otthonától. Feladata volna, hogy a délutáni és esti időben felügyelet mellett, jó meleg helyiségben végeztetné a gyermekkel a másnapi iskolai feladatát s meleg étellel csillapítani a szűkös házi étkezéssel járó éhségét. Ezzel a rendszerrel leszoktathatók a gyermekeket az utcai ácsorgásokról, koldulásról s más rossz szokásokról; az anyáknak módot nyújthatnánk arra, hogy gyermekeiknek tisztaságára több gondot fordítsanak.

Segítségére jöhetne az országos hírű eperjesi Izs. Népkönyha és az Első Eperjesi Szegénygyermekeket Felruházó Asztaltársaság s több jótékony intézmény.

Ezzel az intézkedéssel megjavíthatnók gyermekeink magaviseletét és egészségét is.

Ismeretes, hogy az utca társadalmi s egyéni mozgalmi mindig vonzóerővel

hatottak és hatnak a gyermekekre, de inkább hátrányosan, mint előnyösen befolyásolják az iskola nevelő munkáját; vonjuk el tehát az utcáról őket, akkor a háború kihatásait nem éreznők olyan fájdalmasnak, mint ma, amikor az utcán lát, hall és tapasztal olyan dolgokat, amelyek az ő mindenre hajló akaratára hatnak.

Harangöntőműhelyt Eperjesnek!

A háború szörnyű démonainak tomboló pusztításai közepette az intéző körökben egyre nagyobb mértékben kellene teremniök a céltudatos terveknek, egyre jobban kellene megnyilvánulniok az elméket megmozgató tépelődéseknél, hogy miképen is kellene a szenvedett nagy anyagi károkat nemcsak elviselnünk, hanem azokat pótolni is tudnunk. Szakemberek és avatlatlanok egyaránt érzik, hogy hazánk jóval nagyobb ipari termelésre szorul, mint amilyet eddig a háború előtt produkálni tudott. Az egyre drágulóbb élet számottevőbb szükségéit jobban átértő, gyakorlatibb gondolkodásra, alkotni vágyó szellemre kell törekednünk, ha érezhetőbb hiányainkon segíteni akarunk. Egyes esetekben abban a kedvező helyzetben vagyunk, hogy ezt nem is valami nagy önmegerőltetéssel kell tennünk, amikor — például a jelen esetben — olyan iparág felélesztéséről van szó, amely egykor több évszázadon keresztül a mi városunknak is irigyelt büszkeségét képezte.

Tehát tulajdonképen nem is különös dologról van szó, amikor a harangöntés felújítására gondolok városunkban. Ha nem is most mindjárt, hanem a legközelebbi jövőben kellene ezt majd itt helyben okvetlenül megvalósítanunk, előre látván azt, hogy a háború után oly nagyszámú harang öntésére fog kerülni a sor, aminőre történelmünkben még nem volt példa. Hazánk harangjai közül több ezret fordított a hadvezetőség a háború céljaira. Megyénk harangjainak alig egyharmada menekült meg a kegyetlen végzettől. A nagy hiányok pótlására mily fontos feladatot tölthetne be Eperjesen egy harangöntő-műhely működése! Régibb helybeli tradíciókhoz híven; mert hiszen városunkban tudvalevőleg országoshírű harang-

öntők évszázadokon keresztül öntöttek pompás harangokat jobbajta harangérből nem csupán szűkebb vidékünk, hanem az ország távoli helyei számára is.

Egy Wierd György, Ulrich Mátyás, Lechner Ignác, Ferenc és Schmitz Pál távoli megyéinket is elárasztották csengő-bongó zengésű harangjaikkal s felvették a versenyt más, legnevesebb hazai harangöntőkkel. A harangöntés még a tizenkilencedik század első felében is virágzott városunkban. Hazánkban aligha van több hozzáfogható eset a miénkhez, hogy helyi harangöntők annyira tudták volna a megye, a vidék szükségletét kielégíteni, mint az eperjesi régi harangöntők. A megyénkbeli elrekvirált harangok feliratai lépten-nyomon tanúskodnak azok eperjesi eredete mellett. Kétségtelen, hogy az elrekvirált harangokat, mihelyt a körülmények megengedik s a szükséges érc is rendelkezésünkre fog állani, újjakkal fogják pótolni. A falu népe kínosan érzi most is azok hiányát, a háború után pedig annál inkább fog sietni azokat megrendelni, mivel az elrekviráltak ára fejében ezekre úgyis van már pénze s szükség esetén még nagyobb pénzáldozattól sem fog visszariadni. Több száz harang megrendelése csak megyénkben várható. Amennyiben tudunkkal felvidékünkön a közelebbi gócpontokon ezidő szerint harangöntődék sehol sem léteznek, ha városunkban sietünk egy ilyenek felállításával, jó eleve biztosíthatjuk több felvidéki megyénknek megrendeléseit is. Ez pedig nem csekélylendő dolog! Egy ilyen műhelynek felállítása, illetőleg berendezése, esetleg egy már létező öntőgyárba való bekapcsolása nem is ütköznék nagyobb nehézségekbe. Azon egyszerűbb technikai megoldásnál fogva sem, amivel a harangöntés tudvalevőleg más komplikáltabb iparágaknál jóval könnyebben jár s elsősorban fémkeveréshez való értést kíván. Nem mint szakember (nem is vagyok az), hanem mint ipari fellendülésünk iránt érdeklődő vettem fel ezt az eszmét. Városunk közönsége bizonyára örömmel venné, ha egy vállalkozó elme, energikus akarat ezzel egy olyan iparágat támasztana fel halottaiból, amelynek életrekeltése egyet jelentene a szükségparancsolta gyakorlatibb gondolkodásunk győzelmével, korszerű ipari vállalkozásunk helybeli diadalra jutásával,

megértő szeretete csengett ki a hangjából, a beszédjéből, amikor arra figyelmeztette kislányát, hogy mindenkor odaadó szeretettel imádjá a „szép“ Istenét, hogy az élet küzdelmeiben, csalódásaiban vigasztalónk, megnyugtatónk: az örök szép, a művészet! Valóban, mintha Kelemen Bélánénak írták volna ezt a szerepet: az igazi anya, a művészetért, a szépért lelkesedő nő megtestesítőjének.

A harmadik kép a gyermekszobába vezetett minket: Flórián Kató (a Jövő) cseveg kedvesen a kis Jucikával édes hazánk jövőjéről, nagyságáról, a magyarság dicsőséges haditetteiről, a jövőjéről béke áldásairól. Flórián Kató kitűnően oldotta meg feladatát, volt a játékában gyermekies naivság, természetesség s viszont lelkesedés, önérték, amikor a magyarság nagy jövőjét ecsetelte. Kellemesen csengő hangja, kedves megjelenése és biztos fellépése egyaránt biztosították számára a sikert. A közönség minden kép után lelkesen éljenzett, tapsolt; szólt az a sok taps a kiváló szerzőnek és a szereplőknek egyaránt.

A prolog után Baán Achillesné lépett fel: Bellininek egyik bravur-áriáját énekelte az „I puritani“ című operából, majd magyar dalokat különböző szerzőktől. Közönségünk a szeretet ezer jelével árasztotta el őt már fellépésekor is: percekig tapsolták, éljeneztek a népszerű művésznőt, aki nemes áldozatkészség-

nek, önzetlenségének oly sok bizonyágát adta már szülőföldje iránt. A közönség lelkes hangulata percről-percre fokozódott a művésznő éneklése alatt. Bámulta mindenki, hogy egy év alatt is mily óriásit fejlődött, haladt Baán Achillesné kiváló művésze. Gyönyörű szoprán hangja, amely valami sajátos, csodálatosan édes csengésű tónusban olvad föl, tisztán cseng, koloraturája bravuros, csillogó, könnyed színészi, valóságos magával ragadja a közönséget; előadása nemes és egyszerű, érzéssel teljes. A magyar daloknál pedig milyen bársnyagos, milyen meleg a hangja, mennyi érzést fejez ki és támaszt hallgatóiban! A közönség zajosán ünnepelte kedvencét, aki kénytelen volt sok-sok ráadást adni. Jól mondta róla a konferáló, hogy bármennyire sajnáljuk Eperjesről való távozását, arra azonban büszkék vagyunk, hogy Sáros csalógyányából az egész magyar föld csalógyánya lett, aki dicsőséget, babért hozott nemzetére már eddig is a külföldön s akire még sok-sok babér és dicsőség vár. Baán Achillesné, valamint a másik énekest is Káldi Soma zeneiskolai igazgató kísérte zongorán diszkrétan, alkalmazkodóan, igazi rátermettséggel, művészi biztossággal. Gärtner Jolánka Szász Károlynak: „A Turi fiú története“ és Hevessy: „Két eperfa“ című költeményét adta elő kedvesen, hatásosan. A megható tárgyú költeményeket megérvte, átérve, ügyesen adta

elő, zajos tapsokat aratva. Andor Sándor az ő kis tilinkóján édes-bús magyar dalokat játszott mély érzéssel, nagy technikával, osztatlan tetszést aratva. Majd dr. Gál Dezső operanékes énekelt egy áriát a Bűvös vadászól, továbbá két Schubert-dalt s ráadásul saját szerzeményű két szép dalát adta elő. Hangja kellemes, meleg hang, meglátszik rajta az iskolázottság, kiérzik belőle az érzés bensősége. A közönség meleg tapsokkal honorálta szereplését. Majd Dvortsák Győző lapszerkesztő humoros aktualitását: „Idegenvezető Eperjesen“ adta elő Marossy Imre; ötletes, sziporkázó volt Dvortsák idegenvezetője, minden erősebb ironia nélkül, szellemesen mutatott rá egyesek, intézmények gyarlóságaira, fogyatékoságaira, nem bántani, csak szórakoztatni, mulattatni akart s ezt a célját el is érte. Az idegenvezetőt Marossy a nála megszokott ügyességgel, humorral adta elő. Ugyancsak Marossy Imre töltötte be a konferencier nehéz tisztét: az egyes pontokat ő vezette be, a szüneteket ő töltötte ki, szellemes élceivel, bohóságaival, ügyes előadásával s kitűnő mimikájával sok kedves percet szerzett a közönségnek. Az estélyt Gábor Andor tréfás jelenete, a „Nehéz most az élet“ fejezte be. Háziasszonyainknak egyik főpanaszát: a cselédmizériát tárgyalja benne szellemesen, kacagató módon a szerző. Bárdos Márta rutinizott, kiváló játékában szinte magunk előtt láttuk a mai idők

A fentebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Egyúttal a mélyen tisztelt **adakozóknak és gyűjtőknek áldozatkészégükért és sikeres fáradozásukért** — a hadiárvaik nevében — hálás köszönetet mondok.

Eperjes, 1918. ápr. 2. DR. MÁRIÁSSY BÉLA s. k.,
Sárosvárm. árvaszékének elnöke.

Az eperjesi hadiárvaik alapjára a következő adományok érkeztek:

Strompf Oszkárné	30
Eperjesi Bankgyűjtés	200
Honvédelmi minisztérium Hadsegélyező Hivatala	380
Eperjesi Széchenyi-kör	1000
Összesen	1610

A gyűjtés eredménye 1918. évi április 5-ikén .. .. . K. 67,178-69
Eperjes, 1918. április 5. MAGYAR JÓZSEF,
h. polgármester.

Hadialap. Az Eperjesi Kereskedők Társulata által létesített hadialapra e héten a következő adomány érkezett:

Eger Mór és Fia mákórlésért	30
Eddigi gyűjtésünk	3358
Összesen	K 3388

KUN SÁNDOR, pénztáros. Eperjes, 1918. április 5. HOLÉNIA BÉLA, elnök.

Adományok dr. Schmidt Gyula névnapja alkalmából: a kollégiumi konviktusnak 50 K. és az Izr. Nőegylet népkonyhájának 50 korona.

A Vöröskeresztnek. A Vöröskereszt-egylet eperjesi fiókja javára, mint a háziasszonyok koronás adománya, március hóra befolyt 175 korona, melyért őszinte, hálás köszönetet mond az elnökség.

A vakok húsvétjára a következők küldték be adományaikat: Hucskó A. 10, Meliőrész J. 20, Sztávorszky F. 5, öz. Bodnár J.-né 2, Bánhegyi J. 3 kor., Bielek Z. és neje 3 db kalács, Ardó F. 5 liter tej. — Tagdíjak 2-2 kor.: Máriássy B.-né, Karsai E.-né, öz. Maléter Á.-né, Niessenberger I., Richnavszky G., öz. Klein Gy.-né, Durst K., dr. Deák J.-né, Póth G.-né, Lefkovits M.-né, Petrik M.-né, Puky E.-né, Szent-Ivány J., Antoni P., Halmi E.-né, Klauszer K.-né, Fűzy M., Illykovits I.-né, öz. Hampel Á.-né, Bielek Z.-né, Engelbaumóhl A., Geyer J.-né, Máthé K.-né, Baumóhl M., Wohl I.-né, Schwartz B.-né, Lencz N.-né, Lindgrün A.-né, Millner Á.-né, Orgonás E.-né, Gerhard L.-né, Langsch R.-né, Szabó M., Malinovszky I.-né. Fenti adományokért s tagdíjakért hálás köszönetet mond az igazgatóság.

HIREK.

Vármegyei közgyűlés. Sárosvármegye rendszeres tavaszi évnegyedi törvényhatósági közgyűlése **ápr. 15-ikén**, hétfőn d. e. 10 órára Eperjesen, a vármegye-háza tanácstermébe tüzetett ki. Tekintettel a tárgysorozat fontosságára, óhajtott volna, hogy e tvh. közgyűlésen a bizottság minél nagyobb számban jelenjék meg. A tárgysorozatból kiemeltük a következő pontokat: Alispáni jelentés. A nyugdíjazás folytán megüresedett egyik árvaszéki ülnöki állásnak s az ennek betöltése által esetleg megüresedő egyéb állásoknak választás útján való betöltése. Liptóvármegye és Szeged város közönségének a párviadatok megszüntetése érdekében hozott határozata. Szepesvármegye közönségének egy önálló közegészségügyi minisztérium felállítása iránt hozott határozata. Trencsénvármegye közönségének határozata a népoktatás sikeresebbé tételéhez szükséges óvodák felállítása ügyében. Nagyváradi város közönségének határozata az állami nyugdíjtörvény határozmányainak a tanítók, azok özvegyei és árváira való kiterjesztése tárgyában. Szepesvárm. közönségének határozata a félárú vasúti jegy kedvezménynek a községi- és körjegyzők családtagjaira való kiterjesztése tárgyában. Temesvármegye közönségének határozata a telefondíj-szabás újabb felemelt tételeinek hatálytalanítása tárgyában. Sopronvármegye közönségének határozata a Fiume—Varsó közötti vasúti összeköttetés létesíté-

tése tárgyában. Brassóvármegye közönségének határozata az oláh betörés okozta károknak teljes megtérítése tárgyában. Somogyvármegye alispánjának átírata a Szigetvárott felállítandó „Zrínyi-szobor“ költségeihez való anyagi hozzájárulás iránt, stb.

Halálozások. Klein S. Sándor eperjesi borkereskedő márc. 30-ikán Eperjesen meghalt. **Grimek Józsefné** április 1-jén hosszú, kínos szenvedés után meghalt. Temetése ápr. 5-ikén ment végbe Eperjesen, r. kath. szertartás szerint.

Az Eperjesi Izr. Nőegylet ápr. 14-ikén, vasárnap d. u. 3 órakor a hitközség tanácstermében tartja meg ezévi rendes közgyűlését. Mint az egylet által hozzánk beküldött számadásokból látjuk, a **népkonyha**-alpnál mult esztendőben 2011 korona 83 fillér, ez évben 17,631 korona 18 fillér a hiány, amelyre egyáltalán nincsen fedezet, úgy hogy ezt a 19,643 korona 01 fillért az egyesület nemesszívú titkára, dr. **Propper József** várm. tb. főügyész a **sajátjából** fedezte. Valóban követésreméltó példája ez az igazi önzetlenségnek!

Az eperjesi orth. izr. hitközség márc. 31-ikén elnökévé **Hartmann Emil** szesznygereskedőt, alelnökül pedig **Preisz Lajost** választotta meg.

Az iglói m. kir. állami tanítóképző-intézet I. osztályába az 1918—1919. iskolai évre 45—50 növendék vétetik fel. A jó bizonyítvánnyal folyamodó tanulók mind kedvezményben részesülnek. A részletes pályázati hirdetést megkeresésre mindenki megkapja az intézet igazgatóságától.

Nemzetközi sakkverseny Kassán. A Kassai Sakkör 1918. év nyarán Kassán nemzetközi sakkversenyt rendez Charousek Rezsőnek, a Kassán élt, korán elhunyt zseniális magyar sakkmesternek emlékezetére. A verseny nemzetköziségét német és osztrák mesterek részvétele adja meg, kik közül Schlechterrel, Teichmannal, dr. Vidmárral és dr. Tartakoverrel folynak tárgyalások. Az orosz békekötés s a közeli békekilátások bírták a Kassai Sakkör vezetését arra, hogy a verseny kiírásával új életre keltsek a magyar sakk életét. Vállalkozásuk általános érdeklődést keltett nemcsak itthon, hanem külföldön is.

Könyörtelen rekvirálás következik. Br. Fischer Lajos, a felvidéki vármegyék közéleti kormánybiztosa visszaérkezett Miskolcra a Budapesten megtartott közéleti kongresszusról. A kormánybiztos a következőképpen összegezte a tanácskozás végző megállapításait: „Az élelmezési viszonyok sokkal súlyosabbak, mint amilyeneknek látszanak. Szó sincs arról, hogy az új közgazdasági kvóta közötti készletkülönbség rekvirálásától eltekintsünk, sőt a legszigorúbban követeljük annak beszolgáltatását. Amnyira életérdeke az most az országnak, hogy erélyes intézkedések tömegével fogjuk érvényesíteni feladatunkat. Ez a tizenkettedik óra. A magam részéről kijelentem, hogy azokat, akik eddig vétettek, amennyiben becsületes beismeréssel jóváteszik a hibájukat és birtokukban levő csempészkeszleteket előadják, megmentem a büntetéstől. Más esetben könyörtelenül fogok eljárni ellenük. Nagyon sokan vannak még mindig csempészek és készletelrejtők.“ A helyzet általános javulása az aratás után fog következni. A délvidéken ez június végét vagy július elejét jelenti, itt nálunk augusztus első napjait. Addig föltétlenül ki kell tartani és gondoskodni arról, hogy a nagytömegű rejtett készletek szép szóra vagy brachiumra előkerüljenek a titkos vermekből. Az új természetdöntől a kormánybiztos felvilágosításai nyomán a legjobb állapotok várhatók, amennyiben a terméslefoglalás és -elosztás teljesen új és egységes alapon fog történni.

Könyv-, zenemű- és divatlapudonások megtekinthetők a STEHR-féle könyvkereskedés kirakataiban.

Soroznak Sárosban. Az 1894—1899. években született népfölkelésre kötelezettek az alábbi napokon kerülnek bemutatásra:

Ápr. 10. Giráltyi járás	Girálton
„ 12. Felsővízközi járás	Felsővízközön
„ 14. Bártfai járás	Bártfán
„ 15. Bártfa sz. kir. város	„
„ 17. Héthársi járás	Héthárson
„ 19. Kísszebeni „	Kísszebenben
„ 20. Kísszeben sz. kir. város	„
„ 21. Eperjes sz. kir. város	Eperjesen
„ 22., 23. Eperjesi járás	„ Mindenütt
„ 24. Lemesi járás	„ reggel 8-kor.

Húsvéti meglepetés. Amíg Gerendai Márton kassai sarkókereskedő a húsvétet Debreczenben ünnepelte, ismeretlen tettesek Pesti-út 3. sz. lakásába törtek s onnan két ruhaszekrényt tartalmát s egy csomó ágyneműt loptak el.

A társadalom a gyermekszanatóriumokért. A magyar gyermekvédelem egyik legfontosabb ágazatának, a beteg gyermekek megvédésének ügyét szolgálja a „Zsófia“ Országos Gyermekszanatórium Egyesület, amely most számol be dr. Fodor Oszkár kir. tanácsos, főigazgató jelentésében háborús tevékenységéről. Szinte leküzdhetetlennek látszó nehézségek dacára megépítette Balatonszabadin a beteg hadiárvaik első gyermekszanatóriumát, amely háborús komoly alkotás felavatása iránt az ország társadalma osztatlan lelkesedést tanúsított. Ezen intézetben is, mint az egyesület másik balatoni sanatóriumában, Almádiban, díjtalanul kezelik a nemzet beteg kisdedeit, akiket kísérőjükkkel együtt ingyen vasúttjeggyel is ellát a Gyermekszanatóriumok Központja (Budapest, VIII., Stáhlly-u. 15.), ahová a bélyeg-telen felvételi folyamodások intézendők. Balatonszabadin legelső sorban hadiárvaikat, fogságban sínylőddők, rokkantak és katonai szolgálatot teljesítők kisdedeit veszik fel. Amikor olcsóbb lett a felnőttek halála, drágább a gyermekek élete, akkor a gyermekszanatórium kormányzótanácsa csak azt kéri a nemzet társadalmától, hogy gondoljon némi adománnyal ama védtelen gyermekvilágra, amelynek megmentését az első magyar gyermekszanatóriumok feladatul tűzték. Adományokat lapunk is elfogad.

A kassai keresk. és iparkamara felhívja azokat az érdekelteket, akiknek **Belgium** és **Észak-Franciaország** megszállott területeinek lakóival szemben követeléseik vannak, hogy ezeket az iparkamaránál Kassán saját érdekükben sürgősen jelentsék be. Részletesebb felvilágosításokat ez ügyben a kamara hivatala nyújt. — Továbbá felhívja az érdekeltség figyelmét a szénügyek kormánybiztosának 1600—1918. számú rendeletére a **szén, brikett és koks** forgalombahozatala, felhasználása és a láncolatlan kereskedelem megakadályozása tárgyában. A rendelet a kamara hivatalában megtekinthető.

A hűtlenül elhagyott ukrainai leány. Kardos Mráz András az oroszok foglyul ejtik és magukkal hurcolják messze, Oroszországba. Ott Szicsere Jefrozina ukrainai hajadon szüleinek házához kerül mezőgazdasági munkára. A dolgos, szorgalmas embert nemcsak az öregek kedvelik meg, hanem rövid időn belül Jefrozina leányasszony is olthatatlan szerelemre gyuladt a daliás vengerszki iránt. A nóta vége: magyar legény, ukrainai leány orosz rítus szerint házasságot kötnek. Boldogan élnek, amíg az ukrainai békekötés a szabadulás sátáni örömeit reá nem szabadítja a házaspárra. Kardos Mráz Andráson erőt vett a honvágy. Hazajött s elhozta az asszonykát magával, de elszedte minden érték tárgyát, pénzét és a sátorlajújhelyi vasúti állomáson megszökött az asszonytól. A szegény asszony, amikor már órákon át hiába várta vissza az urát, hangos sírásra fakadt és elpanaszolta a baját egy tótul tudó vasúti csendőrnök. A csendőség elcsípte Kardos Mráz Andás éppén akkor, midőn első hites, magyar feleségét ölegette. Letartóztatták és büntető eljárást indítottak ellene zsarolásért és bigámiáért.

nemkülönben történelmi kulturánk tartalmasabbá tevésével. Legyen szabad erre az érdeklődők szíves figyelmét felhívnom.

Dr. Janicsék József.

A hadiadókról.*

Irta Frimmel Gyula p.-ü. s.-titkár. (Folyt.)

Az alaptörvény s ennek novellái négy terminust állapítanak meg, melyek az adóalap megállapításánál irányadók:

1. Az 1909: X. t.-c. 11. §-a szerint az adóalap kiszámításánál „a nyers bevételt a megelőző naptári év eredménye alkotja” s kivételt csak a szolgálati járandóságokra nézve tesz, mely jövedelmi ágak az összeírás, illetőleg bevallás idejében fennálló nagyságukban valandók be.

E szerint a törvényes intézkedés szerint tehát adózónak azt a jövedelmét kellene adó alá vonni, melyet az adókiivetést megelőző évben tényleg elért, vagyis az adózás úgy történne, mintha annak alapja az év december 31-ikén lezárt mérleg lenne.

2. Azonban ugyanezen törvényszakasz a második bekezdésben már az összes jövedelmekre nézve kijelenti, hogy az egyes „jövedelmi forrásoknak az adóév kezdetén, illetőleg az összeírás idejében meglévő állaga irányadó”.

Itt tehát keresztültörve azon elvet, hogy a megelőző év jövedelme képezi az adóalapot, két időpontban, ú. m. az adóév kezdetén és az összeírás idejében tényleg létező jövedelemforrások jövedelmét mondja megadóztatandónak. Vagyis, hogyha a jövedelemforrás állaga a megelőző évi állaghoz képest változott, akkor az adózásnál a megváltozott állag jövedelme veendő tekintetbe. Példával is megvilágítva: ha 1917. évben fűszerkereskedést folytattam s ezen üzletemet 1917. december 31-ikén eladtam, 1918. január 1-jén pedig földbérletbe kezdtem, akkor az 1918. évi jövedelemadó megállapításánál nem a fűszerkereskedés 1917. évi jövedelme vonandó adó alá, hanem a megváltozott állag, a földbérlet jövedelme.

3. És jön végül az 1912: LIII. t.-c.-be foglalt első novella 22. §-a, mely ismét egy új, későbbi és bizonytalan időpontot állapít meg, még pedig az adókiivetésnek idejét. Az idézett

* Felolvasta szerző a febr. 26-ikán rendezett vitasén.

nagyigényű, követelődző cselédjét; *Sztehlo* Magdus nagyon kedvesen, ügyesen játszotta a nagyságát, *Huszovszky* Lajos a férj szerepében biztosan mozgott a színpadon, a cseléd-szerző komikus szerepét pedig *Marossy* Imre kitünően kacagatóan, játszotta. Mind a négy szereplő kiválóan alakított, összejátékuk is kifogástalan volt. A közönség kitünően mulatott, mind a négyüket zajosan megtapsolta.

Az estélyt *Dvortsák* Győző, a színészeti szakválasztmány h. elnöke és dr. *Wallentinyi* Samu, a Kör titkára rendezték.

Eperjes város közönsége mindig örömmel és szívesen fog visszaemlékezni azokra a kellemes órákra, percekre, amelyeket az estélyen töltött. Most, e nehéz időkben kétszeresen jól esik a művészet, a humor szemlélete, élvezése; lelkünk legalább egy-két órára kiemelkedhetik nyomasztó, fájó gondolataink közül s elmenekülhet abba a szebb, jobb világba, ahol nincs vér, nincs szenvedés, nincs ború, csak eszménység, öröm és derű.

Az estély tiszta jövedelme 2466 kor. 86 fill. volt. Felülfizettek: Szinyei Merse István 100, dr. Balogh hadn. 20, Gömör János 20, Péchy Elek 20, dr. Propper József 20, Williger Pál 16, Bánó Dezső 12, dr. Schmidt Gyula 8, Bánó Aladár 7, Liptai Lajos 6, Meliőrisz József 2 koronát. A nagylelkű adakozóknak hálás szívvel mond köszönetet a Széchenyi-kör elnöksége.

szakasz ugyanis megállapítja, hogy „adózó vagyoni és kereseti viszonyaiban az összeírás befejezte, illetőleg a vallomás beadása után beállott változásokat az adó megállapításánál figyelembe kell venni”.

Vagyis a mai törvényes intézkedések mellett az adóalapot sem a múlt évi, sem a folyó évi jövedelem, hanem a kettőnek a keveréke adja s úgy lehetne meghatározni, hogy azt a kivetés idejében adózó tulajdonában vagy birtokában levő jövedelmi források jövedelme alkotja. Amely jövedelmi források az elmúlt év folyamán adózó tulajdonában vagy birtokában voltak, azoknál az elmúlt év tényleges jövedelme, azon jövedelemforrásoknál pedig, amelyek az adóévet megelőző évben évközben vagy csak az adóévben jutottak az adózó birtokába, az adóalapot a vélelmezett, felbecsült egyévi jövedelem képezi; azon jövedelemforrások jövedelme pedig, melyek az adókiivetés megtörtétkor már nincsenek az adózó birtokában, a jövedelem megállapításánál figyelembe nem vehetők.

Azonban itt felmerülhet ismét egy oly kérdés, mely a gyakorlati életben mindennapos, amelyre azonban a törvényhozó figyelme nem terjedt ki akkor, amikor az 1912: LIII. t.-c. 22. §-ába felvette azon rendelkezést, hogy: „adózó vagyoni és kereseti viszonyaiban az összeírás befejezte, illetőleg a vallomás beadása után beállott változásokat az adó megállapításánál figyelembe kell venni”. Napirenden lévő dolog, hogy egyes adózók adója nem az adóévben, hanem csak évek múltán lesz kivetve, amikor kiderül, hogy évekkel ezelőtt oly összegű jövedelme volt, mely adókötelezettség alá esik. Amennyiben a törvény idézett szakasza szerint a kivetés idejében adózó birtokában levő jövedelmi forrás állaga az irányadó, ha időközben a jövedelmi források állaga változott, már nincs mód arra, hogy őt az évekkel ezelőtt elért jövedelme után adó alá vonjam, tehát az adó alól kibújhatik.

A törvényhozónak akkor, amidőn az adóalap megállapításánál az adókiivetést megelőző év jövedelmét a folyó év jövedelmével kombinálta, az volt a szándéka, hogy két év, még pedig az adóévet megelőző és az adóév jövedelmét fogja meg. Az eredmény pedig az lett, hogy aki sokat markol, keveset kap, kénytelen sokszor kiengedni kezéből oly jövedelmet, amely a ráció, a jövedelemadó alapelve szerint tényleg megilletné, más esetben pedig oly egyénektől követel adót, kik ugyanazon elvek szerint nem lennének adókötelesek.

Eltekintve attól az esettől, melyről megemlékeztem, hogyha az adókiivetés csak hosszabb idő múltával történhetik, akkor, amikor már az adótárgy nincs az adózó birtokában, a törvény betűje szerint az adó alól kibúvó nyílik: mi történik abban az esetben, ha valaki alkalmi üzleteket köt, oly módon, hogy ez üzleteket az adó megállapítása után bonyolítja le s a következő év kezdetén már nem foglalkozik ezen üzlettel?

Mi történjék azzal, aki például az 1917. évi kivetés befejezte után, teszem azt november hónapokban hadseregszállításokat eszközöl. Egy hónap alatt lebonyolítja az üzletet, azután felhagy vele.

Az 1917. évi adója már meg van állapítva, ott már ezen jövedelemforrásból származó jövedelmet többé számbavenni nem lehet, de 1918. évben sem jöhet többé figyelembe, mert mint az adóösszeírás idejében már nem létező jövedelemforrásnak múlt évi bevétele, számításon kívül hagyandó. Tehát ismét előáll az az eset, hogy a törvény maga hagy nyitott ajtót, melyen át a jövedelmek adóztatlanul kisiklanak.

Észrevették ezt, bár későn, a törvény megszerkesztői is, s a törvény hiányosságát az 1917. évi október 22-ikén kelt 89,700. számú

pénzügyminiszteri rendeletben foglalt magyarázattal igyekeznek parirozni.

Ezen magyarázat szerint igaz, hogy az 1912: LIII. t.-c. rendelkezései szerint a megszünt vagy átalakult jövedelmi források múlt évi bevétele a folyó évi adókiivetésnél már számításba nem vehető, azonban ezen megszünt, illetőleg átalakult jövedelmi forrásból kivont tőkék hozadékát kell megadóztatni, s az üzemből kivont ezen tőkék hozadéka az a jövedelem, melyet megszüntésük, illetőleg átváltozásuk előtti formájukban hoztak.

Egy példával igyekszem ezen magyarázatot illusztrálni: Ha földbirtokomat, mely 1917. év folyamán 10,000 kor. jövedelmet hajtott, az év végén eladom 100,000 koronáért, akkor 1918. évben a birtokomban levő 100,000 korona tőkevagyon hozadékának azt a 10,000 korona jövedelmet kell minősítenem, mely 10,000 kor. jövedelmet a 100,000 kor. tőke még akkor hajtott, amikor földbirtokomban volt befektetve.

Ez a magyarázat azonban korántsem olyan, mely pótolni tudná a törvény hiányosságát.

A magyarázatnak az a része, mely a megszünt üzletből vagy foglalkozásból kivont tőkék hozadékára az adókötelezettséget megállapítja, kétségtől helyes, a törvénnyel összhangzatos; hogy azonban az üzletből kivont tőkék jövedelme gyanánt azt a jövedelmet lehetne számbavenni, amelyet ezen tőkék az üzlet megszüntése előtti alakjukban hoztak, az már kétséges, a magyarázatnak ezt a részét a judikatura aligha fogja respektálni. Ezen magyarázat ugyanis figyelmen kívül hagyja, hogy a jövedelmet nem kizárólag a tőke vagy egyéb azon vagyon tárgy hozta, melyben a tőke elhelyezve volt. A jövedelem több termelési tényezőnek működése alapján állott elő, s hogy ezen termelési tényezők közül a jövedelemnek mily hányadát produkálta azon vagyonrész, melyben a tőke elhelyezve volt, az gyakorlatilag meg sem állapítható.

Pl, ha földbirtokomat s az azon levő fundus instruktust, mely 1917. év folyamán 10,000 kor. jövedelmet hajtott, az év végén eladom 100,000 koronáért, nem mondhatom, hogy a birtokból kivont 100,000 korona tőke hozta a 10,000 kor. jövedelmet, mert ezen 10,000 kor. jövedelemben a föld hozadékán, a fundus instruktus kamatozásán kívül bennfoglaltatik az én vállalkozói nyereségem is. Hogy pedig mily hányad esett ebből az egyikre és milyen a másikkra, azt széjjelválasztva megállapítani nem lehet.

De ha el is fogadnánk ezen magyarázatot, elképzelhető és elő is fordul olyan eset, mikor valaki jövedelmező foglalkozást folytat tőkebefektetés nélkül. Amidőn tehát felhagy a foglalkozással, üzletből kivont tőkéről nem beszélhetünk, ily esetben tehát szintén ki van zárva az időszakos jövedelem megadóztatása. Vagy ha az üzletből kivont tőkét a kivetés megtörténtéig elkölti, akkor sem vonhatom többé a jövedelmet adó alá, mert a törvény szerint adózó jövedelmi vagyoni viszonyaiban a kivetés megtörténtéig előállott változások a kivetés alkalmával figyelembeveendőek.

(Folyt. köv.)

KÖZJÓTÉKONYSÁG.

A sárosvármegyei hadiársvák alapja javára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegye gyámpénztárába 1918. április 2-ikéig a következő adományok folytak be:

A már nyugtázott összeg ... K. 85,502.04
Huszár József vm. árvaszéki kiadó útján:
Schneider Gyula nagyvitézi lakos ... 6—
Fekete Béla lemesi szolgabíró útján:
Fagulya Jánosné felsőmérki lakos ... 10—
Lefkovits Miksa eperjesvidéki körjegyző útján: Aranybánya község cserebogárfirtási díja címen ... 9.85

Összesen: K. 85,527.89

A kettős

állomásán Te hordót borny A hordó mi helybe kerül, raktárban lesz helyezés után hogy a hordó kicseppenő Sok mindenféle háború alatt, d még nem száll a hordót, mié határozza, hog történik. A h kifolyik, azutá núsabbá teszi hordót. És m egy kisebb, 150 amely szerénye közepén. Megh kerül a külden 140 liter legfin

Akinek a

Nem minden p gyalt a nyiregy házasságszédelg vasutas állott v megjelent Nyíra vasutas, aki mi fékező mutatkoz házakat, azt adv egy szerény, sze ségül. A bőbe kíséretében egy ő gazdag ember van, amellet a ben olcsó pénzé hogy igen jó par nek veheti, ha társaságában lev ként mutatott be bátyja állítását, rendes, józan em és ideális férjfelő vizitelt le a ház mentek Nyírta mentek át s mind A menyasszony vőlegényt, eltün holmival együtt. följelentést tette sikerült is elcsí azonban, Hajdu a testvére, hane — megszökött. S zett a nyiregyhá beli család bün ki a vasutast, a korona pénzbüm

Mozgószí

Kedden Jókai Mó bolondjai, más Szombaton Aran asszony életébő a feleségem, vi Vasárnap A puszt rel. Tűzpróba,

Szerdán Gyermeke tűz, vígjáték 2

Csütörtökön Kő híru regénye. Tű

Vasárnap Katona Lidércfény, vígj

Az előadások kezdő ünnepen és vasár

Jegyelővét Halten A francia anyák Sa

A kettős hordó titka. Nyiregyháza vasúti állomásán Teitelbaum Mózes egy 320-literes hordót bornyilvánitással ad fel Przemyslbe. A hordó mint átrakó-állomásra, Sátoraljaúj helybe kerül, ahol az továbbításig a vasúti raktárban lesz elhelyezve. Néhány perccel az elhelyezés után jelentik a raktári munkások, hogy a hordó ismeretlen okból szivárog és a kicseppenő folyadék inkább víz, mint bor. Sok mindenféle termékünk lett exportképes a háború alatt, de vizet vasúton Galicziába eddig még nem szállítottunk. Ez a tény teszi gyanússá a hordót, miért is az állomás vezetősége elhatározza, hogy a hordót csapraveretik. Így is történik. A hordóból vagy 30--40 liter víz kifolyik, azután elapad a forrás. Ez még gyanúsabbá teszi a dolgot, miért kifenekelik a hordót. És most a legnagyobb meglepetésre egy kisebb, 150-literes hordó ötlük a szemükbe, amely szerényen meghúzódva áll a nagy hordó közepén. Megbontják ezt is, ahonnan is előkerül a küldemény igazi tartalma, mintegy 140 liter legfinomabb ételolaj.

Akinek a szeretője keres feleséget.

Nem minden pikantéria nélkül való esetet tárgyalt a nyiregyházi törvényszék, amely előtt házasságszédelgés miatt egy fiatal, jóképű vasutas állott vádlotként. A múlt év végén megjelent Nyíradonyban egy jólöltözött, fiatal vasutas, aki mint ifj. Schiff Antal államvasúti fékező mutatkozott be és sorrajárta a lányos-házakat, azt adva elő, hogy nősülni akar és egy szerény, szép és jómódú lányt keres feleségül. A bőbeszédű fiatalember, akinek a kíséretében egy leány volt, elmondotta, hogy ő gazdag ember, negyven hold földje, tanyája van, amellel a vasútól sok mindent kap részben olcsó pénzért, részben pedig ingyen, úgy hogy igen jó parti és bármely leány kitüntetésnek veheti, ha megkéri a kezét. A vasutas társaságában levő lány, akit Schiff a nővéreként mutatott be, mindenben megerősítette a bátyja állítását, sőt dicsérte bátyját, aki igen rendes, józan ember, nem iszik, nem kártyázik és ideális férjfelölt. Nyíradonyban két háznál vizitelt le a háztűznéző testvérpár, majd átmentek Nyírásra, innen Szabolcsveresmartra mentek át s minden lánynak házasságot ígértek. A menyasszonyok azonban hiába várták a vőlegényt, eltűnt az a párjával és a kicsalt holmival együtt. A megcsalt menyasszonyok följelentést tettek, aztán a vasutas ellen, akit sikerült is elcsípni a csendőröknek, a lány azonban, Hajdu Eszter, aki, mint kiderült, nem a testvére, hanem a szeretője volt a vasutasnak — megszökött. Schiff Antal felett most ítélezett a nyiregyházi törvényszék és többrendbeli csalás büntetésében bűnösnek mondotta ki a vasutas, akit egyévi börtönre és száz korona pénzbüntetésre ítélték.

Mozgósínházak műsora.

OLYMPIA:

Kedden Jókai Mór halhatatlan műve: *A szerelem bolondjai*, második rész.

Szombaton *Arany pillangó*, 5 fejezet egy szép asszony életéből Fern Ándrával. *Férjhez megy a feleségem*, vígjáték, főszereplő Prince.

Vasárnap *A pusztító tűz*, dráma 3 felv. Psylanderrel. *Tűzpróba*, Drasche-Lázár regénye 4 felv.

URÁNIA:

Szerdán *Gyermekkönyvek*, színmű 3 felv. *Lobogó tűz*, vígjáték 2 felv.

Csütörtökön *Kő kövek között*, Sudermann világ-hírű regénye. *Tim és Tom*, Álomital, vígjátékok.

Vasárnap *Katonabecsület*, modern dráma 3 felv. *Lidércfény*, vígjáték 3 felv.

Az előadások kezdődnek hétköznapon 5, 7 és 9 órakor, ünnepen és vasárnapon 3, 5, 7 és 9 órakor.

Jegyelővét **Haltenberger ruhatisztító-üzletében.**

A francia anyák Sarah Bernhardt-tal legközelebb!

MULATTATÓ.

Rajzok. □ Fonák helyzetek s más egyébek.

Tél a nyárban... Ez is van, habár mindnyájan emberi lények, a szép meleg nyarat áhítjuk s hideg, ködös téli napokban már előre is e derűs évszakra gondolunk, mégis megesis néha, hogy forró nyáron is tél keletkezik egyszerre, mely megfagyasztja reményeinket, megdermeszti vágyainkat.

Ilyenképen történt ez egyszer a Tátrában is, habár nem éppen lelki megdermesztés történt, sőt...

Forró, perzselő nyár volt, mely még odafele a magas régiókban, a hűvös fenyvesek közt is megéreztetette hatását. Ilyenkor olyan jól esik az eltikkadt toroknak egy kis hűsítő, a kiizzadt testnek egy kis felfrissítő. Vagy nincs-e úgy?

Ebben a forró, kánikulai időben nagy dolgra készültek a tátrai üdülők.

Minisztert vártak! Nem mindennapi dolog...

A fürdővendégek hölgyközönsége már előre örült a sok cécónak, a férfiak a bankettek s a stréberek még külön az esetleges sugaraknak, melyek a miniszteri kegyből rájuk háramlani fognak.

Természetesen nagyban készültek a járás tisztviselői is, hogy a kegyelmes úr a legnagyobb rendet és pontosságot lelje fel mindenütt.

Tálasdy szolgabíró még külön is készült erre a fontos eseményre. Sokat várt, sokat remélt a miniszteri látogatástól, sőt annyira izgatott volt, hogy helyét sem lelta.

A szabótól ez alkalomra készített szmokingját már vagy tizedszer próbálta fel. Nagyon tetszett magának benne. Milyen sikk! Milyen szabás! Ha ő ebben a remekműben nem okoz általános feltűnést, akkor soha — gondolta magában —, sőt lehetetlen, hogy annyi parlagi öltözet közt még a kegyelmes úrnak is fel ne tűnjék az ő jólszabott öltözte.

Jól számított...

Vége ütött a várva-várt óra. A kegyelmes úr megérkezett. Derült ég mosolygott s a kegyelmes úr jókedvű volt, mert az utazás, a fogadás, a bankett, minden, minden a legjobban sikerült és megnyerte tetszését.

Fáradalmait most a fehér asztal mellett pihente ki, hol egyeseket szíves megszólítással tüntetett ki, a szomszédságában ülő urakkal pedig vidáman eltréfálgatott.

Tálasdy, ki az asztal végén ült, sóvár pillantásokkal nézett a boldogokra, kik a miniszteri kegy napfényében sűtkérezhettek, míg ő olyan messze a fénytől, csak árnyékában ülhetett.

Kétségbeesítő helyzet!

A sors azonban megkönyörült rajta, mert oh mily váratlan öröm!...

A kegyelmes úr szomszédja, a főispán, valami fontos elintézni való dolga miatt elhagyta helyét s az üresen maradt szék a kegyelmes úr bal oldalán, mint mentő horgony csillámlott a már reményét vesztő Tálasdy szemébe.

Gyorsan odasietett az üresen maradt helyre, hogy alázatos hódolatát most külön is nyilvánítsa a kegyelmes úrnak és ő is sűtkérezék...

Leülni természetesen nem mert, az nem is illett volna s aztán a szmokingja sem érvényesült volna. Tehát állva hajlongott és bókolt.

A pincérek nagy tálakban a fagyaltot, parfait-ot kezdték szervirozni. De mily könnyelműség! az egyik tálból kifelejtették a fagyaltkést és kanalat. A frakkos felszolgáló tehát gyorsan az üresen álló székre helyezve a tálat, elszaladt a hiányzó eszközért.

A kegyelmes úr ezalatt szívesen fogadta Tálasdy hódolatát s jókedvűleg így szólt az örömmámorban úszó szolgabíróhoz:

— De kérem uram, foglaljon helyet itt

mellettem, a főispán úr amúgy sem jön vissza mindjárt.

Tálasdy a nagy kegytől elragadtatva, beleereszkedett a kényelmes székbe.

Egy nagy roppanás hallatszott, de aztán csend lett újra. Tálasdy azonban egyszerre azt érezte, hogy a szék nagyon hideg, de mintha nedves is volna...

Ugyanekkor a kegyelmes úr más téma hijján azt kérde Tálasdytól:

— És a szolgabíró úr hogy érzi magát itt ezen a gyönyörű vidéken?

— Nagyon jól, nagyon jól — dadogta Tálasdy —, csak egy kicsit túlhideg, s ezzel felugrott a szétnyomott tálból s elszaladt.

Ellenállhatatlan szmokingján pedig hátul egy nagy folt, mely azonban nem tisztít.

Szegény fagyalt! Kárbaveszett. *Monoplán.*

Apró történetek. Jókai Mór — 1880. vagy 1881. nyarán — nem emlékszem már pontosan az évre, nejevel s leányával Árvamegyében is megfordult, hol a megye intelligenciája — politikai pártkülönbség nélkül — lelkesülten fogadta. Hosszú kocsisorban mentünk eléje Kralovánba a vasúti állomásra s az elhangzott dikció és éljenriadalom után négyes fogat vitte Jókait és feleségét Nagybiszterecze, boldogult Szmracsányi Dárius — Árvamegye főispánja — vendégszerető házához. Ugyanez időben a király is Felsőmagyarországon járt s Ruttkán — az állomáson — a szomszédmegyék küldöttségei, főispánjaikkal az élükön, tisztelegtek őfelségénél. A Jókai kíséretében levő urak közül valaki bókképen azt mondta Jókainak: mi nem irigyeljük a ruttkai deputációkat, hiszen mi is királyt fogadunk: *költőkirályt.* „Hjah — válaszolt reá Jókai —, azok a *koronás* királyt üdvözlik, önök pedig a *parókás* királyt.“

Jókai tiszteletére a főispán bisztereczi kastélyában fogadó estély volt, amikor is az ő kedvéért tarokkjátékot is rendeztek. Evégből a többi között három oly urat is meginvitáltak, kik a pagátfogás nemes művészetében bizonyos gyakorlottságra tettek szert. Jókai már előre bizakodott abban, hogy ő, a szabadelvű-klub hűres tarokknégyesének tagja, mint fogja megkoppasztani a zabon hízott árvi kompániát. De bizony Fortuna istenasszony ezúttal elfordult tőle s három ízben fogták el a huszonégyesét, ami a tarokkisták szemében nagy szégyen. A játék végével a jelenvolt járásbíró résztvevő hangon fordult Jókaihoz: „Hát, igazán, veszteti tetszett?“ Mire Jókai: „vesztetem bizony, de tetszett az ördögnek“.

Ugyanakkor Árvavárán cenzura is volt. Az árvi uradalmat Thurzó György nádor 7. leánya leszármazói tartják birtokban. Ezek maguk közül kormányzót választanak s a kormányzó a főúri komposzessorokkal évente Árvavár-aljára rándulnak, az uradalmi számadások felülvizsgálása végett. Ezt nevezik cenzurának. Épp ez alkalommal nagyon élénk volt a cenzura, sok mágnás-hölgy is jött a festőien szép, meredek várhegy megtekintésére. Ezek a környék köznéptől ott divó öltözeteket vásároltak össze, fel is vették s abban jártak-keltek. Váralján több nagy tutajt ácsoltak nekik össze, minden kényelemmel ellátva s azokon eveztek aztán a parasztnyecske-komteszkek — lovagjaik kíséretében — az Árva folyón Kralovánba. Jókai leányának is megtetszett a kackiás parasztkosztüm s kérte apját, vegyen neki is olyat. „Jól van, leányom, mondta Jókai, megveszem a tót gunyát, de nehogy magadra vedd, mert te nem vagy grófkisasszony.“ *M... sz.*

Felejtethetlen édesanyánk halála alkalmából megnyilatkozott s minden oldalról nyilvánított részvétért ezúton fejezzük ki mélyen érzett köszönetünket.

Özv. szerdahelyi Fest Zoltánné,
Ferdinkó Géza százados,
Ferdinkó Béla zászlós.

Meghívó.

Az Eperjesi Kölcsönös Segélyző Szövetkezet tagjai ezennel meghívják az Eperjesen 1918. évi **április hó 21-ikén**, vasárnap d. u. 3¹/₂ órakor a szövetkezet hivatalos helyiségében (Főutca, evang. Kollégium éjszakai sarok) tartandó **rendes évi**

KÖZGYŰLÉSRE.

A közgyűlés tárgyai:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két rendes- és két póttagnak kiküldése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése és a zárszámadások s mérleg feletti határozathozatal és a felmentés megadása.
3. Az igazgatótanács négy rendes tagjának választása.
4. A közgyűlés előtt 8 nappal az igazgatóságnál írásban bejelentett indítványok tárgyalása.
Eperjes, 1918. március 14.

Az igazgatóság.

A törvény rendelkezése szerint összeállított számadások és mérleg a szövetkezet helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Április 2-ikán 3 órakor a roskovány — héthársi vonalon **elveszett** egy tiszt Gyulay-bőrtáska, egy selyem kimono és toilette-cikkek tartalommal; ugyancsak egy másik **papírcsomag** is. Kéretik a becsületes megtaláló értesítést e címre: **Frohmann Béla állatorvos, Kisszeben** küldeni.

Fésülés, fejmosás
villanyos szárítással **manicure**

Eperjes, Fő-u. 17. sz. alatt
□□□ **hátsz. az udvarban.** □□□

Magánvizsgálatokra

a középiskola minden osztályából, érettségire, javító- és önkéntesi vizsgára gyorsan, felelősséggel készít elő tanulókat és felnőtteket a

ZSOLDOS-TANINTÉZET

Budapest, VII., Dohány-u. 84. Telefon 32-40
:: Díjazás csakis eredményes vizsga után. ::

A Főutca 40. sz. (Kóós-) házban egy

ÜZLETHELYISÉG

□□□ 1918. augusztus 1-jétől kiadó. □□□

Épülettervezéseket, előmérlet és költségvetések szerkesztését, régi épületek átalakítási tervezését és helyszinrajzi felvételek készítését elvállalja **RUBY FERENC** építész, Tótsóvár.

E. Nr. 84/9. Cs. és kir. állandó lókörház, Istvánhuta.

Lóárverés.

A cs. és kir. állandó lókörháznál **Istvánhuta**n április hó **12-ikén** mustralovak árverése tartatik. A lóárverésen csak főszolgabíró, illetve I. fokú közigazgatási hatóság által névre kiállított igazolvánnyal rendelkezők vehetnek részt. Az igazolványon okvetlenül az is feltüntetendő, hogy hány darab ló vásárlására jogosult annak tulajdonosa. Lovak igazolvány nélkül ezentúl nem fognak árverésre bocsájtani. Az árverés reggel 8 órakor kezdődik.

Konyhavezetésre

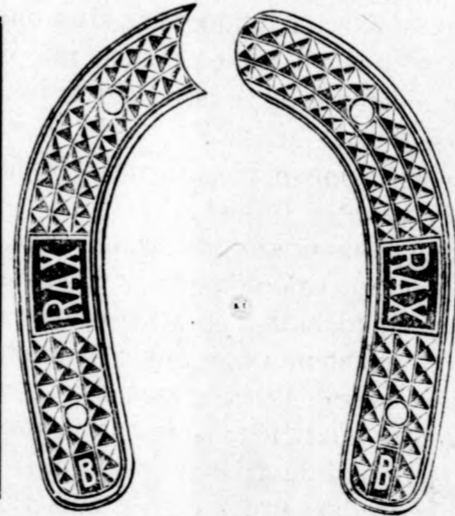
intelligens, jól és gazdaságosan főzni tudó, megbízható és erélyes asszony felvétetik havi 120 kor. és teljes koszt kezdőjavadalmazás mellett.

Jelentkezés hétfőn és kedden délután 3–4-ig a tartalékkórház ételmezési kezelőségénél.

Szab. bej. **„RAX“** Törv. védve.
sarokvédővas

két részből áll, minden sarokhoz alkalmas, négyféle nagyságban.

• **Mindenkinek nélkülözhetetlen.** •
Saját számlára vezetendő egyedárúsítás átvételére képviselők kerestetnek.

FISCHBEIN
•• **VIKTOR RAX-művek**
Wien I., Elisabethstrasse 5.

Meghívó.

A Kisszebeni kefe-, konyhaeszköz- és fagegmunkáló-gyár r.-t. □□

f. évi **április hó 21-ikén** d. u. 4 órakor Kisszebenben a gyárhelyiségben tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉRE

a részvényeseket tisztelettel meghívja.

Tárgysorozat:

1. A felszámoló jelentése az 1918. évi március 6. napján megtartott rendkívüli közgyűlés által adott megbízás mikénti teljesítéséről.
2. Az 1917. üzleti évről szóló leltár és mérleg megállapítása.
3. A felszámolóknak szóló felmentvény megadása és azok működési díjainak megállapítása.
4. A felszámolás megszüntetése és a vállalat folytatásának elhatározása.
5. Az alaptőke névértékének leszállítása és annak felemelése 250,000 koronára.
6. Az alapszabályok 3., 10., 13. és 15. §-ának megváltoztatása.
7. Négy igazgatósági és három felügyelőbizottsági tag megválasztása.

Jegyzet: A leltár és mérleg dr. Windt Artur kisszeben ügyvédnél megtekinthető.

A felszámoló-bizottság.

Legmodernebb • 4 szoba
BUTOR

□□ eladó □□

Eperjesen, Szilvay János-utca 7. sz. házban.

Viszketegség, sömör, rüh.

Leggyorsabban elmulasztja a **dr. Fleisch-féle** eredeti, törvényesen védett

„SKABOFORM-BARNA ZSÍR“.

Nincs szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pecsétet, dr. Fleisch-félet kérjünk. Próbátégely 1:60 K, nagy tégely 3 K, családi tégely 9 K. Kapható a helybeli gyógyszerárakban vagy direkt a készítőnél rendelhető: **dr. Fleisch E.** „Korona“-gyógyszertára, Győr.

Vételnél a „Skaboform“ védjegyre ügyeljünk!

Ajánlom az épp most beérkezett kipróbált, garantált legmagasabb fokú csiraképeséggel bíró, fajtiszta és fajazonos káposzta- és kalarábmagvakat, a következő fajokból:

Bulgár óriás késői káposzta.

Elismert legjobb téli káposztafaj. 1 kiló 400 kor.
Nagyobb szükségletnél külön levélbeli ajánlat.

Késői kék Góliáth-kalaráb.

1 kiló 700 korona.

Vetőmagszükséglet káposztánál kat. holdankint 1/2 kiló, kalarábnál 3/4 kiló.

Téli használatra mindkét főzelékfajta április közepétől május végéig vetendő el s júniusban állandó helyére ültetendő, őszig tökéletesen kifejlődnek és a legjobb termés eredményt adják. Korábbi vetésnél, illetve kiültetésnél a káposzta túlfeljődik és kirepedezik, a kalaráb pedig elfásul.

A várható termés eredmény kat. holdankint káposztánál 250 mázsa, eladási ár a 40 kor. = 10,000 korona, kalarábnál 200 mázsa, eladási ár a 60 kor. = 12,000 korona bruttó bevétel.

Mühle Árpád udvari szállító, magkereskedő **Temesvár.**